

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Expositiones super orationem dominicam

Heinrich <von Langenstein>

[Basel], nicht nach 1474

Alia expositio super symbolum

[urn:nbn:de:bsz:31-315756](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-315756)

et mortuos. Qui ueniat cum mansuetudine. ueniet cum magno terrore. Quae iudicij sui aduentum diligunt iusti. ut accipiant regnum. Timet in iusti. ne in igne mittantur eternum. Quia propter dilectissimi patris quam illud iudicium ueniat unusquisque nostrum opponat carum suam. et corrigat uitam suam ut non cum ipsis ad penam sed cum iustis perueniat ad coronam. **Credentes** itaque in deum patrem. et filium eius unicum dominum nostrum ihesum christum. **Credamus? Et in spiritu sancto. qui est uerus deus sic pater et filius? quia ipse est unus pater et filius spiritus sanctus? Pater ergo et filius et spiritus sanctus? sancta trinitas naturaliter unus uerus et bonus est deus? Hec est una fides. hec est uera fides. per quam iustificamur. per quam ab omni peccato mundamur. **Credamus ergo Sanctam ecclesiam catholicam.** sine qua et extra quam nemo saluatur. In qua omnis qui crediderit et baptizatus fuerit. omnium peccatorum suorum remissionem consequetur. et uitam eternam quam in semet ipso nobis demonstrauit christus. ut de illa nos nullatenus dubitemus saluari. Quia propter dilectissimi bene uiuamus ut non ad penam. sed ad eternam uitam resurgamus. | Per christum dominum ac redemptorem nostrum uiuentem et regnantem per omnia secula seculorum.**

Alia explicatio super Symbolum.

Quod attendere fratres. carissimi quanta dei pietas sit erga humanum genus. Omnipotens deus creator et conditor angelorum et hominum omnis creature uisibilis et inuisibilis patrem se uoluit uocari ab homine et per filium habere quos fecit ex limo terre. Si ego edis deo dominos reliquos si dum sequi uolueris sequere deo non placeat diuitare peccata. Gaude et exulta. quia unum eundemque deum habes et patrem ipsum cole ipsum dilige ipsum fac uoluntate.

Nihil id ydolorum eulorum et superstitionibus paganorum cogites. quia deus est omnipotens et omnia que tibi promittit potens est reddere. **E**t in ihesum christum filium eius unicum dominum nostrum. **N**isi enim eundem dei filium. eundemque christum filium hominis tota mente absque ulla hesitatione credideris atque confitearis. nec patrem tibi prodiderit confiteri. **C**rede ergo filium dei unigenitum. ab ingenito deo patre uita a uita. uerum deum de uero deo. coeternum et coessentialium. coomnipotentem et coequalem per omnia patri. et ad eterna cum eo et cum omnibus sanctis eius gaudia mereberis peruenire. **Q**ui conceptus est de spiritu sancto. natus ex maria uirgine. **C**um spiritum sanctum ministratorem tante natiuitatis audieris. nullatenus dubites uirginem potuisse concipere. **C**ur non credis eum in utero incorrupte uirginis potuisse hominem figurare. quem credere debes hominem fecisse de limo terre. **N**ec maius dubites uirginem masculis post partum. quia qualiter hoc facere eum sit. **H**umana sermo neque humana sensus potes comprehendere. quomodo deus pater uoluit filium suum coequali sibi per omnia. in nulloque dissimilem humanam per homines suscipere carnem. ut omnibus sibi credentibus. eiusque obsequiis uoluntati eternam uitam largiret et gloriam. ut homines ad ymaginem dei factum et per inuidiam deceptum dyaboli. atque a regno expulsum eterno per unicum filium suum carnem assumendo. et humanam naturam sustinendo. erueret a dyabolo. et regno restitueret eterno. **Q**ui passus est sub pontio pilato crucifixus mortuus et sepultus. **Q**ui propter te humane carnis accepit corruptionem. ipse protua redemptione et salute humanitate quam accepit crucis pertulit passionem quia passio illius nostra est uita. mors illius est liberatio nostra.

Tercia die resurrexit a mortuis . Si te triduanā dñi se-
pultura turbz . resurrectō glōiosa firmz . Quicquid e-
nim ifirmitatis audis ī xpō nrē h̄ necessitatis nrē re-
demptōis ē cā . quicquid glōrie . eius ē pp̄e potestatis
Qui idō mortu⁹ ē . vt nos reuiuisceret . idō resurrexit
vt nos ad uitā resuscitaret eternā . Ascēdit ad celuz .
sedet ad dextrā dei patris om̄ipotētis . Si tibi magnū
et p̄ciosū videt̄ . q̄ p̄ te fili⁹ dei p̄pēdit ī cruce . illudq̄
sublime . qd̄ ascēdit ī celū ill⁹ te multo magis stupere o-
portet . q̄ p̄ te mortu⁹ ē et sepult⁹ . Quia ad h̄ d̄ scēdit
vt ea q̄ humāe displicēt ifirmitati . p̄ tua salute sufferz
et te ad eternā . et celestē glōiā secū p̄duceret . Inde vē-
turus ē iudicare uiuos et mortuos . Ipse q̄ ab īiquis te
imp̄is iudicat⁹ ē ad mortē . ipse oēs gētes et iustos iu-
dicatur⁹ ē ad glōriā . oēsq̄ imp̄ios detrusur⁹ ad p̄naz
Et ī sp̄m̄ sc̄m̄ . Sicut credidistis deū patrē om̄ipotētē
et filiū ei⁹ vnigenitū pari fide et veneraciōe . Crede sp̄m̄
sc̄m̄ vnū deū eē . patri filioq̄ coeql̄e ī oibz . ī nulloq̄ dissi-
milz . Sāctā eccl̄iāz catholicā . sanctorum comuni-
onem remissionem peccatorum . In qua omnis qui re-
natus fuerit ex aqua . et spiritu sancto . eternam omni-
um percipiet indulgenciam peccatorum . Extra quam
omnes iniqui et imp̄i ad supplicia deputantur eterna .
Carnis resurrectionem . et vitam eternam . quod meristi
gloriosa . resurrectione audisti completum . hoc in te
omnino infuturo iudicio crede esse complendum . Et
carnis tue resurrectio . te reparet . in eternum . Nisi
enim credideris reuerendum te esse post mortē . ad
premiū vite eterne peruenire non poteris . Si au-
tem credideris . eternis gaudijs inseraris .

Per xpm dñm nostrum. viuētem ⁊ regnantem cum
patre ⁊ spiritu sancto nūc ⁊ semper. ⁊ in omnes eter
nitates seculorū seculi. amen;

Explicit explicio super Symbolum

*Incipit sermo beati Augustini episcopi.
super orationem dominicam;*

Quoniam domino gubernante. iam estis in uia
regia constituti. ⁊ prope est dies quo ad
celestis regis veluti consistorium uenietis.
moneo vos carissimi. ut precem legitimam
patri ⁊ offerendam ante discatis. **N**ā quia fastidiosa
mens hominum. ⁊ ignara celestium. nec inuenire pote
rat. quemadmodum deum digne precaretur. ipse uero
dominus. ⁊ magister noster ostendit. ⁊ docuit per
se quidē sanctos apostolos. per illos autem nos. quo
modo debeat orare. **S**ic inquit orabitur. **P**ater no
ster qui es in celis. sanctificet nomen tuū. adueniat reg
nū tuū. fiat uolūtas tua. sicut in celo ⁊ in terra. ⁊c. **D**
vere celestis oratio. que tota est oratio. **N**am singula
verba si pro ut sunt lacius tractare uoluerimus. dies
atēq; sermo deficiet. attamen breuiter precurramus di
cimus. **P**ater noster qui es in celis. **S**ic incipien
do. bonitatem dei ⁊ gratiam protestamur. **N**am quan
do nos terrestres. ⁊ miseri imbecilles. ⁊ mutiles serui
auderem? uultū leuantes. dicere p̄ n̄r. nisi ipse p̄ suū
nob̄ ym̄gētū hāc fiduciā p̄stitisset. sicut scriptum est